

Včelaření na malých buňkách

V Moderním včelaři 6/2013 jsme se mohli v článku s názvem [Prvky přirozeného chovu včel a jejich vitalita](#) od Ing. Květoslava Čermáka dočíst mimo jiné o tom, že chov včel s malými buňkami (4,9 mm) namísto běžně používaných 5,3-5,4 mm může mít (podle některých publikovaných zkušeností) pozitivní vliv na některé aspekty chovu, zejména se mluví o nejpálčivějším problému dneška – varroóze. Nechci spekulovat zda to tak je nebo ne.

V souvislosti s tím, že se na [Podzimním včelařském semináři ve Zbýšově v roce 2012](#) toto téma (chov včel na malých buňkách) probíralo, rozhodli jsme se, že se připojíme ke skupině včelařů, kteří chtějí alespoň na části včelstev tuto „novinku“ zkusit.

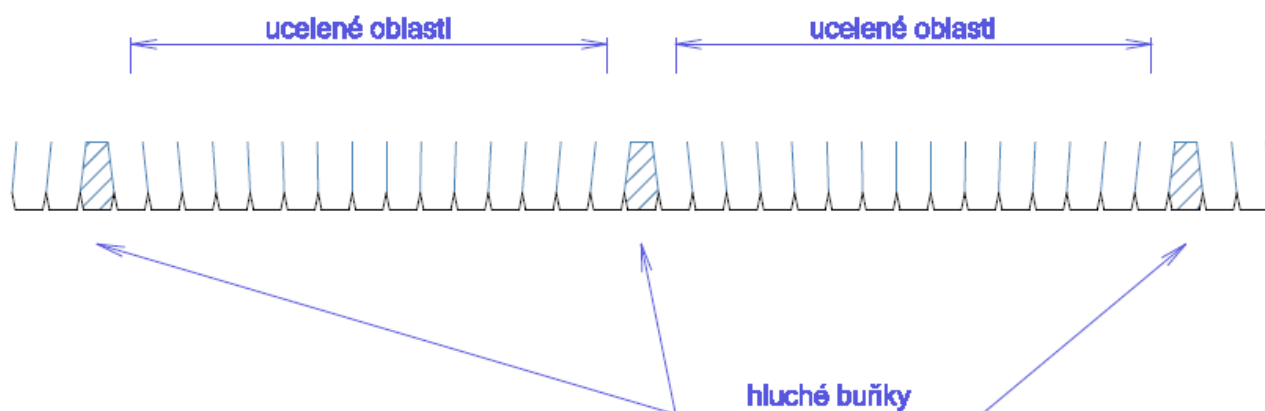
Už tehdy jsme věděli, že přechod na malou buňku „jen s voskovými mezistěnami“ je podle zahraničních zdrojů problematický (může trvat až 3 sezóny), jelikož vosk si včely snadno přizpůsobí a rozhodli jsme se pro využití možnosti koupě celoplastových rámků (na trhu k dispozici pro [Langstroth 2/3](#) a [Langstroth 1/1](#)) s mezistěnou s malými buňkami a že vše vyzkoušíme na 4 včelstvech.

Nelze, než dát za pravdu tvrzení, že zřejmě dlouholetou selekcí včelstev a jejich chovem na buňkách 5,3-5,4 mm se včelkám do menšího úplně nechce. Na druhou stranu jsme si ověřili, že pomocí mezistěn z plastu s poměrně hlubokým profilem, které včely nepřebudují, to lze relativně snadno a zdá se, že už v průběhu 1 sezóny.

Začali jsme vloni v květnu, kdy včelstvička s matkami z předešlé sezóny na 5-ti rámcích Langstroth 2/3 byla doplňována nikoli běžnými rámků s voskovými mezistěnami, ale celoplastovými rámků s malými buňkami. Po rozšíření na celkem 20 rámků bylo původních 5 rámků s voskovým dílem odebráno do 1 sběrného oddělků a včely tak zůstali již jen na plastových rámcích bez možnosti volby. Doplněny byly na 2 nízké nástavky (18 rámků + kapsové 2-rámkové krmítko).

V tuto chvíli jsou všechny 4 oddělků vyzimovány a budeme včelstva sledovat i v následující sezóně. Každopádně již vloni bylo zřejmé, že 2 včelstva si s malými buňkami poradila lépe (lepší vlohly) a 2 se vypořádávala hůře. Letos bychom rádi vyzkoušeli, zda 2 lépe přizpůsobená včelstva budou stavět na voskové mezistěně (s malými buňkami) lépe, či ji budou přebudovávat, jak je vidět na titulní fotce u zmiňovaného článku v Moderním včelaři.

V první fázi prakticky u všech 4 včelstev docházelo k jevu dle následujícího obrázku:

Obr. 1 – řez mezistěnou a ukázka toho, jak velké včely začínají „vějířovitě“ stavět malé buňky.

Dvoje včelstva ale během 2-3. generace vylíhnutých včel zakládala ucelené plochy plodu.

Obr. 2 – První zakladené buňky

Obr. 3 – První zakladené buňky – detail

Obr. 4 – Větší detail – je vidět vajíčka i larvičky plavoucí v mateří kašičce

Obr. 5 – Velké včely staví malé buňky a ještě jim to „úplně dokonale nejde“

Obr. 6 – V půlce července to již ve 2-3 generaci zvládají o poznání lépe. Při otevření úlu pronikavě voní větve lipového medu hojně obklopujícího plod

A na závěr jednu úvahu: na celoplastovém rámku (výroba USA – MannLake) s malými buňkami je cca 2900 jednostranně = **5800 oboustranně buněk**. Na celoplastovém rámku (řecké výroby) s běžně velkými buňkami je cca 2400 jednostranně = **4800 oboustranně buněk**. Obsednou o něco menší včely vylíhlé z plně zaplodovaného plástu na malých buňkách stejnou a nebo větší plástovou plochu (je jich o 20 % více) ve srovnání s včelami vylíhnutými z plně zaplodovaného plástu s velkými buňkami? A může mít případné hustší obsazení úlu pozitivní vliv na nižší vlhkost medu?

Lukáš Matela – lukas.matela@nastavky.cz